

TARTU ÜLIKOOL
Narva kolledž

+1 EESTI KEELE ÕPETAJA VAJADUSUURING IDA-VIRUMAA KOOLIDES

Pedagoogiline konverents
„Õpetajaks olemise ilu ja valu“

Jelena Rootamm-Valter,
PhD
jelena.rootamm-valter@ut.ee

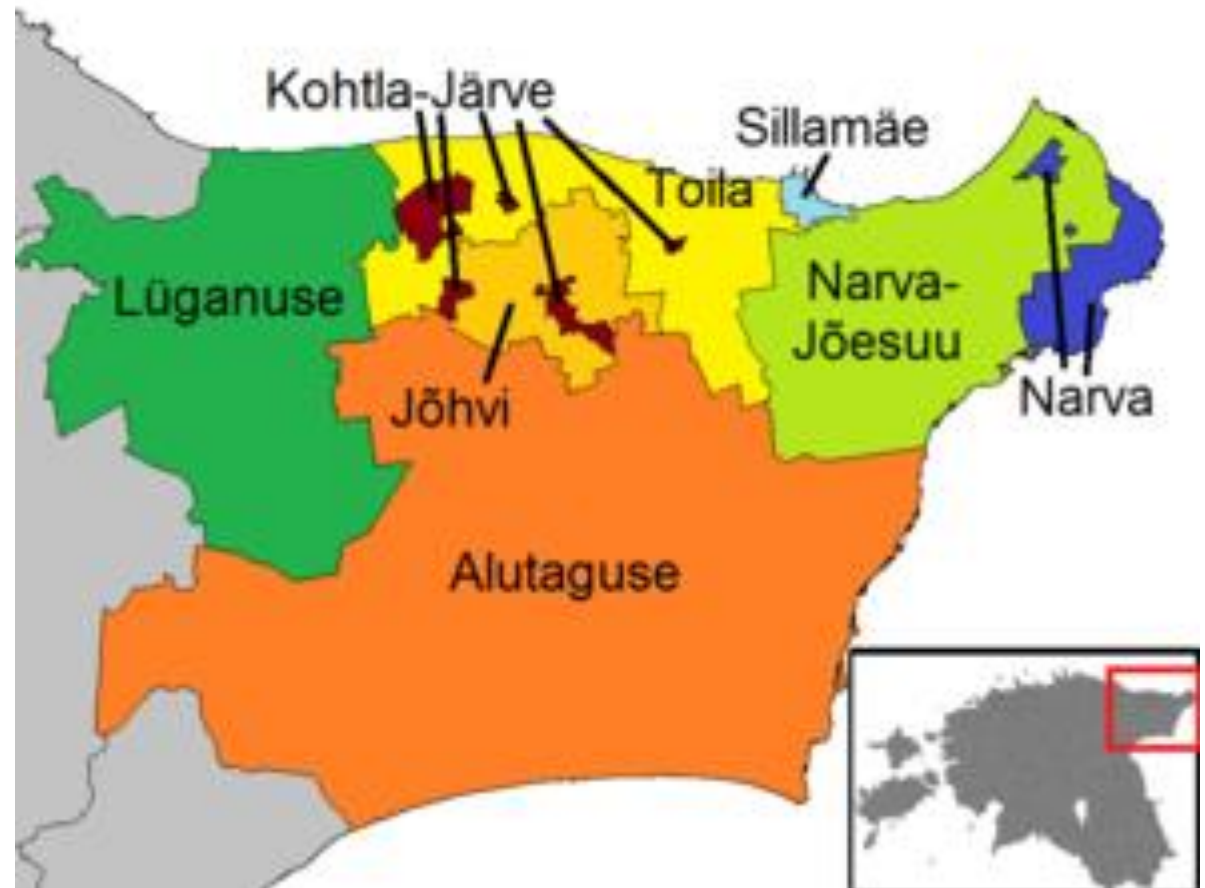
26.08.2019

Ida-Virumaa koolid ja õpitulemused

Ida-Virumaal on
42 üldhariduskooli,
(EHIS 24.08.2019),
sh 24 koolis toimub
õpe ka vene keeles
(HTM 2019)

- **PISA** Eesti õppekeelega koolide õpilased võrreldes vene õppekeelega koolide õpilastega märkimisväärselt edukamad kõikides loodusteaduste hindamisvaldkondades: nähtuste teaduslik selgitamine (42 punkti), loodusteadusliku uuringu kirjeldamine ja kavandamine (51 punkti)... (PISA 2015. Eesti tulemused. 2016 HTM)

ca 10%

+1 EESTI KEELE ÕPETAJA VAJADUSUURING IDA-VIRUMAA KOOLIDES

HTM tellimusel

September 2018 – märts 2019

Eesmärgiks on aidata Ida-Virumaa vene õppekeelega koolidel ühiselt otsustada,

- millised on kooli vajadused eestikeelse õpetajatoe järele,
- milliseid ülesandeid koolide spetsiifiliselt võiksid +1 programmi õpetajad kõige tulemuslikumalt täita
- millised on võimalused vajalike õpetajate leidmiseks ja tööle rakendamiseks.

Uuringu läbiviimine

1. Koolid osalevad uuringus **vabatahtlikult** (kirjalik ja suuline informeerimine piirkonna hariduskorraldajate toel).
 2. Fookusintervjuud 5.-6. klasside õpilaste **lapsevanemate, klassijuhatajate, aineõpetajate** ja **algklasside juhatajatega** eraldi gruppides Narva ja Jõhvi piirkonnas.
 3. Kaks grupiintervjuud 7. klassi **õpilastega** Narva ja Jõhvi piirkonnas.
 4. Grupiintervjuud Narva ja Jõhvi piirkonna **koolijuhtidega**.
 5. Personaalsed telefoniintervjuud Ida-Virumaa **haridusvaldkonna tööturu asjatundjatega** (kaasatud kolm eksperti).
- Intervjuud viidi läbi 22.11.2018-16.01.2019.

Osalenud koolid ehk huvi +1 algatuse vastu

Narva Soldino Gümnaasium, Sillamäe Kannuka Kool, Narva 6. Kool, Sillamäe Vanalinna Kool, Narva Pähklimäe Gümnaasium, Narva Paju Kool, Narva Kesklinna Gümnaasium, Narva Keelte Lütseum, Narva Täiskasvanute Kool - **9 kooli Narvast ja selle lähistelt. Soov olla enam kaasatud Eesti kultuuriruumi.**

Kohtla-Järve Tammiku Põhikool, Jõhvi Vene Põhikool, Kiviõli Vene Kool, Kohtla-Järve Slaavi Põhikool, Kohtla-Järve Ahtme Gümnaasium - **5 kooli Jõhvist ja selle lähistelt. Soov parandada õppe kvaliteeti ja tulemusi.**

24st koolist 14. Soov saada sissejuhatavat infot.

Arvamus programmi vajalikkusest

Intervjueeriti 64 inimest, sh 38 õpetajat, 13 lastevanemat ja 13 koolijuhti. Olid esindatud praktiliselt 5. ja 6. klasside kõikide ainete õpetajad. Õpilaste grupid koosnesid kuuest õpilasest, võrdselt poisse ja tüdrukuid.

Valdavalt tunti vajadust õpilastele eesti keelt paremini õpetada, õpetada ka Eesti kultuurikeskkonda rohkem tundma.

Mitmed õpetajad tunnevad vajadust ise Eesti kultuurikeskkonda rohkem tundma õppida.

Eestikeelse aineõpetuse juurde toomine aitab **õpilastel õpetajate arvates**

1) eesti keelt paremini rakendada, 2) osaleda enam ainepõhistes projektides ja konkursides, 3) tõstab eesti keeles suhtlemise kvaliteeti.

Sisulised panused uuringusse

Aineõpetajad. **Koos õpetamise metoodika ja kahe õpetaja koostöö**

Klassiõpetajad. **Õpilaste eeldused, millist tuge klassijuhataja õpilastele selles osutada saab, võimalikud takistused.**

Algklasside õpetajad. **Laste valmidus eesti keeles aineid õppima, milliseid raskusi õpilased ja eesti keeles ainet andev õpetajal tekib.**

Lapsevanemad. **Valmidus kakskeelset aineõpetust omalt poolt toetada, hinnang lapse valmidusele ainet kahes keeles õppima.**

Koolijuhid. **Koolitöö korraldus, nõuded programmi õpetajatele, nende täiendõppe ja värbamise korraldus, personali jt valmisolek.**

Õpilased. **Valmisolek, meelepärase õppemeetodid.**

Programmi rakendamisel... (1)

- Pole aineid, mida ei saaks kahe õpetaja koostöös õpetada.
- Eelistada tuleks loovust vajavaid ja arendavaid aineid.
- **Erinevad arvamused:** kas eelistada „lihtsaid“ või „keerulisi“ aineid.
- **Erinevad arvamused:** millised ained on „lihtsad“, millised „keerulised“.
- Eestikeelsele õpetajale ei pea esitama täiendavaid kvalifikatsiooninõudeid.
- Eestikeelne õpetaja peaks olema motiveeritud vene kooli kultuurikeskkonnas töötama ning kuigivõrd oskama vene keelt.
- **Erinevad arvamused:** olulise pedagoogilise kogemuse olemasolu.

Koolis tuleb kokku leppida, kuidas õpetajatel kultuurierinevustega

Programmi rakendamisel... (2)

- Venekeelsele õpetajale ei pea esitama täiendavaid kvalifikatsiooninõudeid.
Venekeelne õpetaja võiks osata eesti keelt suhtlustasemel.
- Vaja on **eesti-vene ja vene-eesti ainetemaatilisi sõnastikke kohandatud õpikuid, kus oleks määratud minimaalseid õpiväljundeid kindlustav teadmiste ja oskuste miinimumtase, aga ka suuremaid õpiväljundeid kindlustavad materjalid.**
- Eestikeelselt õpetajalt **oodatakse aktiivsete õppemeetodite rakendamist ning projektide läbiviimist õpilastega.**
- **Kaks õpetajat** peavad väga täpselt leppima kokku aine väljundites ja nende hindamise kriteeriumides, samuti omavaheöises tööjaotuses, õppe sisu ja teemade omandamise viisid peab olema täies ulatuses koordineeritud

Programmi rakendamisel... (3)

- Iga õpetaja räägib tunnis ja koolis vaid ühes keeles. Õpetajad ei tohi tunnis oma või teise õpetaja juttu tõlkida.
- Väiksemates koolides tuleb raskusi eestikeelsele aineõpetajale täiskoormuse kindlustamisel. Võib pakkuda eestikeelseid tunde teistes klassides, õpetajate „jagamist“ teiste koolidega.
- Programmi rakendamine eeldab haridusmudeli olemasolu. Enne programmi rakendamist tuleb läbi viia täiendkoolitused neis osalevatele õpetajatele.
- Käivitada pilootprojektid või katsetused, mille käigus selekteeritakse parimad lahendused. Pilootprojektides osalevatest koolidest võiksid saada programmi nõustavad ja arendavad keskused.

+1 õpetaja programmi rakendamise mudelid

- A. Kui õpilaste eesti keele oskus on kesine.
Venekeelne õpetaja esitab uue materjali, eestikeelne õpetaja esitab teema eestikeelse sõnavara ning ülesanded, juhendab ülesannete täitmist.
- B. Kui õpilaste eesti keele oskus on hea, nt tulevad keelekümbklusklassist. Õpetajad lepivad omavahel kokku, kes millistel teemadel uue materjali esitab. Venekeelne õpetaja aitab ülesandeid mõista ning juhendab nende täitmist.
- C. Eestikeelset või venekeelset õpetajat nähakse abiõpetaja rollis. See ei ole kooskõlas +1 programmi mõttega, ent see seisukoht on olemas.

Erinevad arvamused: kas eestikeelne õpetaja saab olla klassijuhataja?

Raskused, mida on vaja ületada

- Laste erinev eesti keele oskus. Osa lapsi ei saa 5. ja 6. klassi ainete õppimisega eesti keeles hakkama.
- Ühes klassis tuleb õpetada erineva eesti keele oskusega lapsi, kas neid tuleks grupeerida keeleoskuse järgi?
- Õpilased ei oska „päriselt rääkida“, see vajab eraldi tegelemist.
- Klassiõpetajad ja lapsevanemad ei oska iseloomustada laste eesti keele oskust õpiväljundite tasemel – vaja on ümber häälestuda õpiväljundikesksele õpetamisele.
- Õpetajad ei näe, et programmi saaks rakendada abikoolides ning õpiraskustega laste puhul, samuti täiskasvanute koolis.
- Eestikeelne õpetaja ei tunne venekeelset pere- ja orgkultuuri ning keelenüansse, mis võib kaasa tuua vääritimõistmise.

KUIDAS LEIDA ÕPETAJAD?

Programmi alustamiseks oleks Ida-Virumaale vaja hinnanguliselt 10 eestikeelset aineõpetajat.

Neid võiks saada:

- Noored kooli programmi eeskujul
- Kutsuda õpetajad, kes vabanevad väikestest eestikeelsetest koolidest
- Rakendada osalise koormusega eestikeelsete koolide õpetajaid
- Mitte otsida õpetajaid „igaveseks“
- Pakkuda Eesti keskmisest paremaid olusid
- Alustada otsingutega aegsasti, vähemalt aasta enne vajaduse tekkimist.

Aitäh kõigile koolidele, kes
uuringus osalesid.

**Eriline tänu Jõhvi Vene Põhikoolile
ja selle direktorile Irina Šulginale.**

TARTU ÜLIKOOL
Narva kolledž

**Teie ettepanekud
ja arvamusd +1
õpetaja
programmi kohta
on jätkuvalt
teretulnud!**

Aitäh!

[narva_college](#)

[narvakolledz](#)

Allikad

- Reps, M.-L. (2018) Muudatused alushariduses. Etekanne. Tartu: HTM
- Rootamm-Valter, J., Miroškina, T. jt (2019) +1 eesti keele õpetaja vajadusuuring Ida-Virumaa koolides. Narva: TÜ NK
- PISA 2015 Eesti tulemused (2016). Tartu: HTM